KULTUR STYRELSEN

DR Byen
Emil Holms Kanal 20
0999 København C

Att.: DR Jura Politik Strategi

Radio- og tv-nævnet

30. september 2013

Sagsnr: 2013-009058

Ulrike Clade Christensen
Fuldmægtig, cand.jur.

ucc@kulturstyrelsen.dk
Direkte tlf.: 3373 3334

Klage over ulovlig skjult reklame for Danske Spil i programmet "Held og Lotto" sendt på DR1

Henrik Trange har den 5. maj 2013 indgivet en klage til Radio- og tv-nævnet over, at programmet "Held og Lotto" sendt på DR1 lørdag den 4. maj 2013 kl. 18:25 indeholder skjult reklame for Danske Spil.

Klager anfører bl.a., at der reklameres for lottotrækningen onsdag, idet præmiestørrelsen for onsdagens lottotræning nævnes, hvilket efter klagers opfattelse er en opfordring til spil. Desuden oplyser klager, at der henvises til Danske Spils hjemmeside danskespil.dk.

Beskrivelse
DR har som bilag til sit høringssvar af 24. maj 2013 fremsendt en kopi af det påklagede program.

Programmet har en varighed på ca. 8 minutter og indeholder trækningen af lottotal m.v. samt et indslag fra et såkaldt fodboldlegeland i Næsby.

Programmet indledes med musik og billeder af mange bolde med numre på samt spillekort, der flyver rundt i luften. Intro-musikken afsluttes med et logo for "LOTTO©", hvorefter en værtinde byder velkommen til "Held og Lotto". Værtinden præsenterer derefter aftenens program.

Efterfølgende vises der bag værtinden de tre beløb, der spilles om den pågældende aften. Beløbene knytter sig til henholdsvis Lotto-, Trumf- og Joker-puljen og er på 7,3, 3,9 og 6 mio. kr.

Der trækkes et såkaldt trumf-kort. Værtinden forklarer, hvordan man finder trumf-kortet på sin lotto-kupon, hvorefter de egentlige lottotal trækkes. Der vises et billede med "lotto-boldene", og samtidig vises i højre hjørne igen et logo for "LOTTO©". Værtinden remser lottotallene op.

Efter lottotallene er trukket og læst op, vises indslaget fra Næsby fodboldlegeland, hvor en DR-journalist er taget ud.

Indslaget introduceres i studiet med, at værtinden fortæller, at en fodboldklub på Fyn, nærmere bestemt Næsby, har gjort op med den almindelige fodboldtræning, som kan være meget hård og måske lidt kedelig. Derfor har fodboldklubben bygget det såkaldte fodboldlegeland, hvor formålet er at komme i form samtidig med, at man leger og bliver udfordret.

Der klippes til den udsendte DR-journalist i Næsby, som fortæller, at den lokale fodboldklub i Næsby har fået midler fra Tips og Lotto til at finansiere "*det meget fine fodboldlegeland*". Oplysningen om, at anlægget har modtaget penge fra Tips og Lotto – og størrelsen af beløbet – gentages flere gange i indslaget, ligesom den nævnes af værtinden for Held og Lotto i forlængelse af indslaget.

I indslaget interviewer DR-journalisten bl.a. formanden for fodboldklubben, og der vises klip af nogle drenge, der bruger fodboldlegelandet. Journalisten interviewer efterfølgende en af drengene.

Journalisten vender tilbage til at interviewe formanden for klubben, hvorefter indslaget slutter med, at nogle af drengene tager DR-journalisten med ud på banerne.

Der klippes tilbage til studiet, hvor den første såkaldte præmieprognose vises. Præmieprognosen, som er en oversigt over, hvor mange vindere, der er den pågældende dag, og hvor meget de hver især har vundet, læses højt. På oversigten med præmieprognosen vises endnu en gang logoet "LOTTO©".

Idet der ingen vindere var af trumf-puljen, nævner værtinden, at trumf-puljen går videre til den efterfølgende uge.

Efter præmieprognosen trækkes lørdagens jokertal. Umiddelbart i forlængelse deraf vises præmieprognosen for jokertallene, som ligeledes læses højt. Også denne præmieprognose er en oversigt over vinderne, og hvor meget de hver især har vundet. Gennem hele trækningen af joker-tallene vises både et stort og et lille logo for "JOKER©".

Programmet afsluttes med en lykønskning til vinderne, hvorefter værtinden fortæller, at "Held og Lotto" er tilbage igen onsdagen efter. Hun oplyser samtidig, med tryk på ordene, at der er 95 mio. kr. i puljerne om onsdagen, og siger i den forbindelse:

"Så det kunne jo være, at du skulle se med der."

Endelig siger hun:

"Husk, at du altid på danskespil.dk kan gå ind og se puljestørrelser og de her indslag, som vi viser. Og tekst-tv er også altid klar med information."

En angivelse af hvilke sider på tekst-tv, seeren skal benytte, kommer til syne i nederste venstre hjørne af billedet, hvorefter programmet slutter.

Høringssvar
DR har i høringssvar af 24. maj 2013 erklæret sig enig med klager i, at udsendelsen ikke er i overensstemmelse med de gældende regler, ligesom den er i modstrid med den afgørelse Radio- og tv-nævnet traf om DR's tekst-tv den 20. december 2012. Desuden oplyser DR, at udsendelsen er sponsoreret af Danske Spil, men at Danske Spil ikke krediteres.

På den baggrund oplyser DR, at der er iværksat tiltag, som skal sikre, at udsendelserne med de pågældende trækninger bringes i overensstemmelse med lovgivningen og den fortolkning, der følger af nævnets afgørelse af 20. december 2012.

Endelig bemærker DR, at DR har valgt at opsige samarbejdsaftalerne om transmission af Lottotrækningen m.v.

Radio- og tv-nævnets vurdering
Radio- og tv-nævnet har i henhold til § 44, nr. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2011 som senest ændret ved lov nr. 644 af 12. juni 2013 (radio- og fjernsynsloven) på sit møde den 26. september 2013 behandlet sagen og skal udtale følgende:

Indledningsvis bemærkes, at sagen afgøres efter de på programmets udsendelsestidspunkt gældende regler, jf. bekendtgørelse nr. 338 af 16. april 2011 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber, som ændret ved bekendtgørelse nr. 864 af 23. august 2012 (reklamebekendtgørelsen) samt lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2011. De nuværende regler findes i bekendtgørelse nr. 801 af 21. juni 2013 om lovbekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2011 som senest ændret ved lov nr. 644 af 12. juni 2013.

DR har i høringssvaret anført, at udsendelsen er sponsoreret af Danske Spil, som imidlertid ikke krediteres. Det skal derfor vurderes, om reglerne om sponsorering af programmer er overholdt.

Ifølge radio- og fjernsynslovens § 80, stk. 1, 1. pkt., samt reklamebekendtgørelsens § 27, stk. 1, 1. pkt., skal sponsorerede programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester klart kunne identifice-

res ved, at sponsorens navn, logo eller andet symbol, herunder en angivelse af sponsorens produkt, tjenesteydelse eller et kendemærke herfor, er angivet ved programmets begyndelse, slutning eller begge steder. Sådanne angivelser må derimod ikke forekomme i programmet.

Et sponsoreret program må endvidere i henhold til radio- og fjernsynslovens § 82, ikke tilskynde til afsætning af sponsors eller tredjemands varer eller tjenesteydelser og må ikke promovere disses varer eller tjenesteydelser.

Af reklamebekendtgørelsens § 29, stk. 1, fremgår herudover, at et sponsoreret program ikke må tilskynde til køb eller leje af sponsors eller andres produkter eller tjenesteydelser, og at disse navnlig ikke må fremhæves på en særlig måde med henblik på at fremme afsætningen af dem.

Identifikation af sponsor m.v.
Det fremgår som omtalt af DR's høringssvar, at "Held og Lotto" er et sponsoreret program. Sponsor krediteres imidlertid ikke i forbindelse med programmet. Der foreligger således en overtrædelse af radio- og fjernsynslovens § 80, stk. 1, 1. pkt., og reklamebekendtgørelsens § 27, stk. 1, 1. pkt.

Det er endvidere nævnets vurdering, at de gentagne gange viste logoer for "LOTTO©" og "JOKER©" i programmet indtager centrale placeringer på skærmen, ligesom flere af logoerne er af betydelig størrelse. Under hensyn til visningernes varighed og centrale placering finder nævnet derfor, at visningen af logoerne udgør angivelser af sponsors produkter inde i programmet i strid med radio- og fjernsynslovens § 80, stk. 1, 2. pkt., og reklamebekendtgørelsens § 27, stk. 1, 2. pkt.

Tilskyndelse til køb eller leje
Det skal herefter vurderes, om den omhandlede udsendelse indeholder overtrædelser af radio- og fjernsynslovens § 82 og reklamebekendtgørelsens § 29, stk. 1, hvorefter et sponsoreret program ikke må tilskynde til afsætning af sponsors eller tredjemands varer eller tjenesteydelser og ikke må promovere disses varer eller tjenesteydelser, henholdsvis tilskynde til køb eller leje af sponsors eller andres produkter eller tjenesteydelser, og navnlig ikke må fremhæve disse på en særlig måde med henblik på at fremme afsætningen af dem.

Ved fortolkningen af bestemmelsen skal der anlægges de samme synspunkter, som benyttes ved stillingtagen til, om et program indeholder skjult reklame.[1]

[1] Se f.eks. Lars M. Banke m.fl.: "Radio og tv-lovgivning" 2004, s. 257 og Radio- og tv-nævnets afgørelse af 22. december 2006 vedrørende reklame for Oddset i VM-transmission på DR 1.

Det fremgår af Radio- og tv-nævnets praksis på området, som er baseret på reglerne herom i artikel 1, litra j) i direktiv 2010/13/EU, at præsentationer i ord eller billeder af varer eller tjenesteydelser m.v. udgør skjult reklame, når denne fra medietjenesteudbyderen er ment som en reklame og vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til sin art. Eftersom det kan være svært at afgøre, hvorvidt en given henvisning m.v. er tilsigtet, er det i henhold til Kommissionens fortolkningsmeddelelse 2004/C 102/02 om visse aspekter ved bestemmelserne i direktivet om "fjernsyn uden grænser" muligt at anvende kriteriet "uberettiget fremhævelse". I den konkrete vurdering kan der således lægges vægt på, hvorvidt en fremhævelse af en vare eller tjenesteydelse m.v. er berettiget under hensyntagen til udsendelsens redaktionelle indhold.

Spørgsmålet er herefter først og fremmest, om der er sket en fremhævelse af Danske Spil og Danske Spils produkter. I givet fald skal det vurderes, om fremhævelsen er sket med henblik på at fremme afsætningen af produkterne, eller om fremhævelsen er redaktionelt begrundet.

Det bemærkes, at et sponsoreret program ikke udelukker en redaktionel og saglig omtale af sponsors produkter, hvilket blandt andet fremgår af Radio- og tv-nævnets afgørelse af fra 1. september 2006, hvorefter et tema om vinterdæk i TV 2's vejrudsigt ikke var i strid med reklamebekendtgørelsens § 29, selvom programmet var sponsoreret af et dækfirma.

Som omtalt vises der gennem hele programmet logoer for "LOTTO©" og "JOKEREN©". Det nævnes desuden, hvor mange millioner kr., der er i puljerne den pågældende dag, og hvor meget det er muligt at vinde, hvis man spiller Lotto onsdag i ugen efter. Endelig omtales det gentagne gange, at "Tips- og Lotto-midlerne" har finansieret det viste fodboldanlæg i Næsby, ligesom der henvises til Danske Spils hjemmeside i slutningen af programmet.

Radio- og tv-nævnet finder på den baggrund, at der er sket en fremhævelse af Danske Spil og visse af Danske Spils produkter.

Spørgsmålet er herefter, om fremhævelsen af Danske Spil og Danske Spils produkter går ud over, hvad der kan anses for at være redaktionelt berettiget, og hvorvidt fremhævelsen dermed er i strid med sponsoreringsreglerne i radio- og fjernsynslovens § 82 og reklamebekendtgørelsens § 29, stk. 1.

Nævnet lægger i den forbindelse vægt på, om oplysningerne bliver givet på neutral og saglig vis uden at få karakter af reklame.

Det er nævnets vurdering, at visningen af de omtalte logoer for Lotto og Jokeren under hensyntagen til visningernes varighed, hyppighed og centrale placering går ud over, hvad der er redaktionelt berettiget.

Nævnet bemærker endvidere, at det ikke har nogen selvstændig indholdsmæssig betydning – og dermed er unødvendigt – at omtale puljestørrelsen for den kommende onsdags-trækning. Tværtimod finder nævnet, at omtalen kan opfattes som en opfordring til at købe Danske Spils produkt, Lotto, inden den kommende onsdag. Der henvises i den forbindelse til Radio- og tv-nævnets afgørelse af 20. december 2012 om reklame for Danske Spil på DR's tekst-tv-sider. Her fandt nævnet bl.a., at oplysninger om forventede præmiestørrelser i bl.a. Lotto med angivelser som *"Næste uges puljer"* m.v. kunne medvirke til at fremme afsætningen af Danske Spils produkter, hvorfor omtalen gik ud over, hvad der kunne betegnes som redaktionelt berettiget.

Ligeledes finder nævnet ikke, at den gentagne omtale af "Tips- og Lottomidlerne" sker på en neutral og saglig måde. Omtalen af, hvad de penge, der bruges på Tips og Lotto, eksempelvis anvendes til, kan derimod virke opfordrende til at spille og dermed købe Danske Spils produkter.

Vedrørende henvisningen til danskespil.dk i slutningen af programmet skal Radio- og-tv-nævnet bemærke følgende:

Hjemmesiden indeholder et stort antal direkte opfordringer til at spille/købe Danske Spils produkter, og købet kan foretages direkte på hjemmesiden. Hjemmesiden indeholder derimod kun i meget begrænset omfang andre informationer, der kan være relevante for seeren af nærværende program. Værtens henvisning til danskespil.dk går derfor ud over, hvad der kan anses som redaktionelt begrundet.

Samlet set finder nævnet på den baggrund, at de omtalte oplysninger har reklamelignende karakter og derfor er i strid med radio- og fjernsynslovens § 82 og reklamebekendtgørelsens § 29, stk. 1.

For så vidt angår omtalen af den pågældende dags puljestørrelser bemærker nævnet, at disse har alment oplysende karakter og ikke går ud over, hvad der er redaktionelt begrundet.

På baggrund af ovenstående har Radio- og tv-nævnet truffet følgende

AFGØRELSE:

Programmet "Held og Lotto" sendt på DR1 lørdag den 4. maj 2013 kl. 18:25 er i strid med § 80, stk. 1, 1. pkt., og § 82 i lov om radio- og fjern-

synsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2011, samt § 27, stk. 1, 1. pkt., og § 29, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 338 af 16. april 2011 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber, som ændret ved bekendtgørelse nr. 864 af 23. august 2012.

Radio- og tv-nævnet har taget til efterretning, at DR har iværksat tiltag, som skal sikre, at udsendelserne med de pågældende trækninger bringes i overensstemmelse med lovgivningen og den fortolkning, der følger af nævnets afgørelse fra 20. december 2012.

Nævnet har endvidere noteret sig, at DR har valgt at opsige samarbejdsaftalerne om transmission af lottotrækningen m.v.

Mads Bryde Andersen
formand

/Ulrike Clade Christensen
nævnssekretær

Kopi sendt til:
Klager Henrik Tange